

knjige, kojoj je predmet nazočnost pavlina na hrvatskim povijesnim prostorima, njihovo djelovanje, njihova revalorizacija do ukinuća 1786. godine, sada u novoj hrvatskoj državi. Nama ovdje zemljopisno najbliži pavlinski biljeg jesu Remete. A to kako su i čime pavlini obogaćivali hrvatsko duhovno biće, počiva na bogatim povijesnim izvorima, koje je Sekulić naveo u knjizi. Gradivo odnosno povijesni izvori, podijeljeni su na pet dijelova. U prvom dijelu navedeno je rimsko-vatikansko gradivo: indeksi i katalozi, a kao ustanova Archivio segreto vaticano i Archivio della Propaganda fide, no i ostale arhivske ustanove. U Tajnom vatikanskom arhivu Sekulić je pregledao lateranske i vatikanske registre, arhiv nuncijatura, arhiv Kongregacije za biskupe i redovnike i različita papinska pisma. Pregledano arhivsko gradivo u Budimpešti odnosi se na pojedine inventare, posebice na gradivo u Mađarskom državnom arhivu. Arhivsko gradivo u Zagrebu odnosi se poglavito na gradivo u Hrvatskom državnom arhivu, tj. na gradivo pavlinskih samostana. Sekulić je obavio istraživanja i u Arhivu Zagrebačkoga kaptola, Nadbiskupskom arhivu u Zagrebu, zatim u Arhivu HAZU. Od arhivskoga gradiva što ga je istraživao u Sloveniji, na prvom je mjestu ono, koje se čuva u Arhivu Slovenije i Arhivu u Kopru. Od arhivskih ustanova u Beču, valja spomenuti Kućni i Dvorski državni arhiv itd. Literatura kojom se Sekulić služio, obuhvaća knjige, rasprave i članke. Premda je literatura navedena veoma potanko i iscrpno, autor napominje da nije jedina, ali je temeljna za opće proučavanje redovnika pavlina na hrvatskim prostorima.

Sekulićeva knjiga o pavlinima zaslužuje punu pozornost, budući da pavlini dijele sudbinu s hrvatskim narodom i njihovi su biljezi u našoj povijesti neizbrisivi. Njihov prinos kulturi općenito, ne samo književnosti, vidljiv je posvuda u hrvatskoj povijesti. Sekulić je sustavno posložio sve činjenice, sve što je dosada učinjeno, pa je njegova knjiga nezaobilazna ozbiljna studija o pavlinima, utemeljena na povijesnim izvorima i literaturi. Možda bi trebalo baš tim putem nastaviti, pa obraditi prinose i ostalih redovničkih ustanova u Hrvatskoj, primjerice franjevac, dominikana, isusovaca itd. Poštivanje pavlina, ljubav prema baštini koju su nam ostavili, hvalospjev je životu, našoj opstojnosti i našoj zahvalnosti prema pavlinima, budući da time dokazujemo da ćemo biti vrijedni i kadri nosioci one kulture i duha što su nam ga pavlini ostavili.

Josip Barbarić

Franjo Emanuel Hoško, Euzebijije Fermendžin crkveni upravnik i povjesnik. Katehetski salezijanski centar "Orjentacije", Zagreb 1997, 288 str.

O stotoj obljetnici smrti velikoga franjevca, člana Kapistranske provincije, umješnog crkvenog upravnika i povjesnika, sakupljača izvora za povijest južnosla-

venskih naroda i hrvatskoga naroda, ponajbolji je poznavalac povijesti Ćirilo-metodske franjevačke provincije (sljednice one Kapistranske) F.E. Hoško, s razlogom objavio bogatu monografiju o tom zaslužnom franjevcu te, uz znanstveni skup održan o njemu u Našicama, bitno pridonio da se Fermendžin otme zaboravu i da mu se odredi mjesto što ga zaslužuje u povijesti Franjevačkoga reda i u povijesnoj znanosti, posebice hrvatskoga na ovim i bosanskim prostorima, te bugarskoga naroda.

Ugledni je autor knjigu podijelio na dva dijela. Svaki od njih ima po pet poglavlja, s time što prvi dio ima i uvod. U uvodnom dijelu Hoško govori o životu i djelu E. Fermendžina u redovničkoj zajednici, u kojoj je proveo dva desetljeća, o 15 godina službe u Franjevačkom redu u Rimu i o njegovu plodnom i predanom prikupljanju povijesnih izvora za Ljetopis Franjevačkoga reda i južnoslavenskih naroda. U ostalim poglavljima prvoga dijela Hoško govori o Fermendžinovu školovanju i učiteljskom djelovanju, o životu franjevačkih zajednica u Banskoj Hrvatskoj, redovničkoj stezi i općenito o životu franjevaca u Habsburškoj monarhiji. Autor naglašava Fermendžinovo djelovanje na području redovničkog opsluživanja, rad na franjevačkom zakoniku i kanonskim pohodima u druge provincije istoga reda.

U drugom dijelu Hoško piše o Fermendžinu kao crkvenom povjesniku. Ističe nacrt biografije obnovitelja našičkoga samostana Jerka Lučića i opisuje Lučićevo djelovanje u Slavoniji, govori o našičkom izvješću Petra Nikolića o slavanskom dijelu Zagrebačke biskupije 1660. godine, spominje djelovanje biskupa Nikole Ogramića, zatim Fermendžinovu suradnju s I. Antunovićem glede rada na knjizi o Bunjevcima i Šokcima, a posljednje je poglavlje autor posvetio Fermendžinu kao književnom povjesniku. Fermendžinovi prikupljeni povijesni izvori za 17. st. tim su dragocjeniji, što nam oni za to razdoblje uvelike nedostaju. To daje i dodatnu vrijednost Hoškovoju monografiji o Fermendžinu.

Josip Barbarić

ICA IMENIK, 1997.

International Council on Archives (ICA, odnosno Međunarodno arhivsko vijeće – MAV), objavilo je svoj Imenik za 1997. godinu. Imenik sadrži organizacijsku shemu MAV-a, bitne podatke i kratku povijest Vijeća, popis odbora, uredništava, regionalnih ogranaka, sekcija i ostalih tijela (ukupno 43), popis članova, Etički kodeks usvojen na XIII. međunarodnom savjetovanju održanom 1996. u Pekingu, Statut, kazalo kratica i kazalo imena.

MAV je profesionalna udruga svjetske arhivske zajednice, posvećena promicanju očuvanja, razvoja i uporabe svjetskog arhivskog naslijeđa. Vijeće je započelo